



## Elit futbol antrenörlerinin öğrenme yolları ve başarı durumlarına göre mesleki gelişim süreçlerinin değerlendirilmesi

Bahadır BAYARSLAN<sup>1</sup>, Sabri Can METİN<sup>1</sup>, Ali ÇEVİK<sup>2</sup>

<sup>1</sup>İstanbul Topkapı Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye  
<sup>2</sup>Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kilis, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.5281/zenodo.10031368

Gönderi Tarihi/Received:  
10.06.2023

Kabul Tarih/Accepted:  
12.10.2023

Online Yayın Tarihi/Published:  
29.10.2023

### Öz

Nitelikli futbol antrenörleri, genel olarak futbolun ve özel olarak elit futbolun gelişimi için büyük bir öneme sahiptir. Araştırmalar, elit sporda uzman antrenörlüğün geliştirilmesinin aracılı, aracısız ve içsel öğrenme durumlarını içeren karmaşık bir mesele olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bu öğrenme durumlarının antrenörlerin öğrenme yollarında ne ölçüde ve hangi şekillerde bir araya geldiği daha az nettir. Bu makalenin amacı, elit futbol antrenörlerinin öğrenme yollarını ve başarı durumlarını mesleki gelişim süreçlerini inceleyerek, bu soruya yanıt vermektir. Araştırmanın yöntemi için, FIFA ve UEFA tarafından organize edilen futbol turnuvalarında başarılı olmuş 24 elit futbol baş antrenörünün uzmanlığına giden yolları hakkında yapılan nitel araştırmaya, doküman analizi temel oluşturmuştur. Araştırmanın modeli olarak Miles ve Huberman modeli kullanıldı. Araştırma için 90'lı yılların başından itibaren, modern futbol ile birlikte üstün başarılar kazanmış 24 elit futbol antrenörü seçildi. Elit futbol antrenörlerinin mesleki kariyerlerinin zirve noktasında kazandıkları başarıları baz alındı. Sonuç olarak, elit teknik direktörlerin gelişim ve öğrenme yolları içerisinde deneyimin önemli olduğu görüldü. Futbolcu kariyerinin uzun ve başarılarla bütünleşik olmasının, teknik direktörlük mesleki gelişimine ve antrenörlük bilgisine olumlu etkisi olduğu anlaşıldı. Elit futbol antrenörlüğünün teknik, taktik, fiziksel ve zihinsel öğrenmenin devam ettiği bir süreç olduğu belirtildi.

**Anahtar kelimeler:** Antrenör, başarı, futbol, kariyer, öğrenme

### *Evaluation of professional development processes of elite football coaches according to their learning paths and success levels*

#### Abstract

Qualified football coaches are of great importance for the development of football in general and elite football in particular. Research shows that the development of expert coaching in elite sport is a complex issue involving mediated, non-mediated and internal learning situations. However, it is less clear to what extent and in what ways these learning situations come together in coaches' learning paths. The aim of this article is to answer this question by examining the learning paths, success and professional development processes of elite football coaches. For the method of the research, document analysis formed the basis of the qualitative research conducted on the paths to expertise of 24 elite football head coaches who were successful in football tournaments organized by FIFA and UEFA. Miles and Huberman model was used as the model of the research. For the research, 24 elite football coaches who have achieved outstanding success in modern football since the early 90s were selected. It was based on the achievements of elite football coaches at the peak of their professional careers. As a result, it was seen that experience was important in the development and learning paths of elite coaches. It was understood that a long football player career combined with success had a positive effect on the professional development of the coach and his coaching knowledge. It was stated that elite football coaching is a process in which technical, tactical, physical and mental learning continues.

**Keywords:** Coach, success, football, career, learning

**Sorumlu Yazar/ Corresponded Author:** Bahadır BAYARSLAN, E-posta/ e-mail: [bhadrbyrsln@gmail.com](mailto:bhadrbyrsln@gmail.com)  
The Extended English Abstract is located the end of the Article.

## GİRİŞ

Bilişsel bakış açıları, öğrenmeyi “bilginin elde edildiği süreç” veya “yeni bir bağlamda veya yeni kombinasyonlarda kullanıldığı durum” olarak çerçeveler (Eraut, 2000). Antrenörlerin öğrenmesini ölçmenin bir yolu, bilginin içeriğindeki değişiklikleri ve zaman içinde nasıl kullanıldığını araştırarak edinimin ötesine bakmaktır (Gilbert & Côté, 2013). Bilgi, antrenörlerin davranışlarında kendini gösterdiğinden, doğalcı davranış araştırmasının antrenörlerin öğrenmesi ile ilgili anlayışımızın ayrılmaz bir parçası olması gerektiğini göstermektedir. Antrenörlük, diğer alanlardan öğrenme teorilerini eleştirmeden geri dönüştürme ve uygulama için idealist temsiller ve reçeteler sunma eğiliminde olmuştur. Bununla birlikte, doğrudan araştırma kanıtı eksikliği nedeniyle, antrenörün öğrenmesine dahil olan süreçler ve sonuçlar belirsizliğini korumaktadır. Eğitim, beden eğitimi ve spor antrenörlüğü alanındaki literatürün gözden geçirilmesi, katılımcıların belirli bir bağlamda mesleki bilgi edinme, oluşturma ve uygulama açısından öğrenmelerine odaklanmanın önemli olduğunu göstermektedir (Armour ve ark., 2015).

Antrenörlük bilimi, betimleyici araştırmalardan uzaklaşmak ve spor koçluğu süreçlerinin karmaşıklığını daha iyi anlamak için daha yerleşik eğitimsel, sosyal ve politik bakış açılarına yönelirken (Jones ve ark., 2014), eğitimde bir bilimsel etkinlik, profesyonel gelişimin çeşitli sonuçlara ulaştığı süreçlerin izini sürmeye adanmıştır (Coldwell & Simkins, 2011). Görünüşte benzer durumlar, antrenörler için farklı öğrenmelerle sonuçlanıyor gibi görünmektedir (Leduc ve ark., 2012, Stodter & Cushion, 2014). Bu fenomen, yetişkinlerin her öğrenme durumuna getirdiği geçmiş deneyimler, bilgiler, inançlar ve eğilimler ağına atıfta bulunularak açıklanmıştır (Griffiths & Armor 2013). Her antrenörün benzersiz biyografisinin, yeni bilgiyi görüp yorumladığı ve öğrenilenler üzerinde yol gösterici bir etkiye sahip olduğu bir filtre veya mercek görevi gördüğü düşünülmektedir (Cushion ve ark., 2003; Trudel ve ark., 2013). Çağdaş profesyonel öğrenme literatüründe, öğrenmeyi belirli bir kültürel ortamın sosyal etkileşimlerinin bir sonucu olarak kavramsallaştırmak için sosyo-kültürel teoriler kullanılır (Billett, 2004; Hager & Hodkinson 2009; Griffiths ve ark., 2018). Uygulayıcıların yaptıkları ve ne yapacaklarını nasıl öğrendikleri, Kemmis'in (2010) uygulama ve eylemlerin kültürel ve sosyalpolitik yeniden inşası olarak tanımladığı şeyin bir sonucudur (Griffiths ve ark., 2016).

Elit antrenörlerin yaşam öyküleri ve uzmanlığa giden yollar, "dağınık, parçalanmış ve sonsuz derecede büyüleyici" olarak tanımlanır (Jones ve ark., 2014). Bu süreçte elde edilen bilgi, deneyim ve yenilikler antrenörlerin daha etkili ve verimli hale gelmesini sağlar (Özsoy, 2023). Jones (2006), antrenörlük eğitiminin hem eğitim programlarının kapsamı içinde hem de

dışında, günlük pedagojik bir çaba ve ömür boyu sürececek bir proje gibi görüldüğünü öne sürmüştür. Bu makale, elit futbol antrenörlerinin öğrenme yollarını ve başarı durumlarını keşfetmeye, deneyim süreçlerini ön planda tutarak bir bakış açısına, yani antrenörlerin yaşam boyu öğrenme perspektifine dayalı olarak incelemeye yönelik yapılmıştır. Araştırmaya yön veren sorular;

- Başarılı antrenörler sporcularla benzer faaliyetlerde bulundular mı?
- Antrenörlüğe başlamadan önce atletik katılım için ne kadar zaman harcanır?
- Başarılı antrenörler benzer koçluk gelişimsel aktivite profillerine sahip mi?
- Antrenör gelişim faaliyetlerinde (eğitim, uygulama, yönetim, antrenör eğitimi) ne kadar zaman harcanır? olarak belirlenmiştir.

## YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi “Temel Nitel Araştırma”, araştırmada veri toplama tekniği “Doküman Analizi” olarak belirlenmiştir. Araştırmada verilerin analizinde betimsel bir analiz formu olan Miles-Huberman modeli kullanılmıştır. Miles ve Huberman veri analiz sürecini üç basamak olarak incelemiştir. Birinci basamak verilerin azaltılması veya düzenlenmesidir. Nitel araştırmalarda elde edilen verilerin tamamı araştırmacının ihtiyacı olan bilgileri içermeyebilir. Bu nedenle araştırmacı elde ettiği verileri azaltarak veya düzenleyerek işine yarayan bölümleri seçer. Araştırmacı verileri azaltırken kendine özgü stratejileri kullanabilir. Veri azaltılması, verileri kavramlara dönüştürme ve kavramlardan genel açıklamalara gitme gibi analizin sonraki adımlarında da yapılmaya devam eder (Baltacı, 2017). Böylesi bir sürekli azaltmanın nedeni, somut verilerden soyut kavramlara ulaşmanın zorluğudur. Nitel araştırma verileri somuttur ve bu somut yapılardan daha soyut genellemelere gidilmesi, tümevarımcı bir soyutlamayı gerekli kılmaktadır. İkinci basamakta düzenlenen verilerin görsel hale getirilmesi yer almaktadır. İlk basamakta azaltılarak veya düzenlenerek bir araya getirilen veriler, ikinci basamakta şema, tablo, çizelge, diyagram veya grafik gibi görsel sunumlarla daha anlamlı hale getirilmektedir. Gestalt kuramındaki bütünü görmeden parçaları anlamının zor olabileceği durumu dikkate alındığında, ikinci aşamadaki görsel sunumlarla verilerin anlaşılması kolaylaşmaktadır. Miles & Huberman, 1994), veri sunumu için tablolar, çizelgeler ve grafikler yapılmasının, verileri görünür kılma ve kavramlaştırmada kolaylık sağlayacağını savunmaktadır. Bu noktada veri düzenlemesi ve özetlemesini sağlayan her tür sunum araştırmacı tarafından kullanılabilir. Üçüncü basamak ise sonuca ulaşma aşamasıdır. Verilerin düzen ve sunum aşamalarının nitel analizdeki temel amacı, sonuçlara ulaşmayı kolaylaştırmaktır. Miles-Huberman modelinde

sonuçlara ulaşma, nitel analizin başladığı veri azaltımından itibaren gerçekleşen bir süreçtir (Daymon & Holloway, 2003).

### **Evren ve örneklem**

Araştırmanın evrenini Dünya ve Avrupa futbol tarihinde önemli turnuvalarda başarılar elde etmiş takımlar oluşturmaktadır. Örneklemine ise şampiyon olan takımların teknik direktörleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme yönteminde yoğunluk örnekleme kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda kullanılan yoğunluk örnekleme, aşırı veya olağandışı durumlardan ziyade incelenen olgunun en iyi veya en bilgilendirici örneklerini içerir (Morgan & Morgan, 2008). Nitel araştırma yöntemlerinden sezgisel tabanlı araştırmalarda genellikle yoğunluk örnekleme kullanılır (Mays & Pope, 2000). Sezgisel araştırmalarda incelenen fenomenin olağanüstü, patolojik veya çelişkili olması gerekmez. Bunun yerine yoğun bilgi içermeleri ve zaman içinde farklı ve yeni bilgilere ulaşabilecek örneklere sahip olmaları esastır (Strauss & Corbin, 2015). Sezgisel yaklaşım, çalışılan olay veya olgunun doğasını kendi deneyimleri ve araştırmacının öznel açıklamaları aracılığıyla keşfetmeyi ve anlamlandırmayı amaçlar (Denzin & Lincoln, 2008). Araştırmacının kendi içinde var olan yaratıcı düşüncüyü net bir şekilde ifade etmesini ve anlamlandırmasını sağlar. Sezgisel yaklaşım, araştırmacının insan deneyimlerinin örtük bilgisini göz önünde bulundurarak araştırmacı ile araştırılan olgu arasında öznel ve yaratıcı bağlantılar kurmasını sağlayan tek araştırma yaklaşımıdır (West, 2001).

### **Araştırmanın etiği**

Etik kurul kararı Kilis 7 Aralık Üniversitesi'nden alınmıştır. Araştırma için Etik Kurul ve Etik Kurul İzni alınmıştır (Belge tarih ve numarası: 19.01.2023-2023/2 E17559)

### **Veri toplama**

Nitel araştırmalarda hipotezlere dayalı bir yönelim vardır. Nitel araştırmalarda ise incelenen olay veya olguyla ilgili problem durumu soru cümlesine dönüştürülür. Araştırmada ele alınacak sorular, nitel araştırma yöntemlerinin ilkelerine bağlı kalınarak yanıtlanmıştır. Çünkü alanyazında da tartışıldığı üzere nitel araştırma, nicel araştırma paradigmasının ontolojik, epistemolojik ve aksiyolojik varsayımlarının eleştirisi üzerine kuruludur (Tanyaş, 2014). Yorumlayıcı bir felsefeye dayalı olarak, nitel veri analizi genellikle (i) incelenen veri setinin kaba analizi (inceleme, yoğunlaştırma, özetleme) ve (ii) ayrıntılı analizinin (kategorize detaylandırma, hermenütik yorumlama, veri tanımlama) bir kombinasyonudur. Amaç, çeşitli verileri ayrıntılı olarak betimleyerek veya farklı verileri karşılaştırarak ortak açıklamalar üretmektir (Flick, 2013). Nitel araştırmalarda analiz süreci temel olarak ham verilerin hacmini azaltarak büyük miktardaki verilerin özünü anlamayı, önemli örüntüleri belirlemeyi ve

verilerden anlam çıkararak araştırılan olgu için mantıksal bir kanıt zinciri oluşturmayı içerir (Patton, 2014). Araştırmanın geçerliği için veri üçgenlemesi yapılmış ve en az 2 farklı kaynaktan toplanan veriler doküman incelemesi yapılarak yorumlanmıştır. Böylece çalışmanın iç geçerliliği artırılmıştır. Veriler, internet üzerinden erişilebilen FIFA Dünya Kupası, Libertadores Kupası, UEFA Avrupa Şampiyonası, UEFA Kupa Galipleri Kupası ve UEFA Şampiyonlar Ligi finalleri hakkında bilgi içeren arşivlerden alınmıştır. Final müsabakaları sonrasında şampiyon olan takımların teknik direktörleri hakkında açık erişimli arşiv bilgilerine ulaşılmıştır. Nitel araştırmalarda doküman analizi yöntemi kullanılarak, başarılı kulüp ve milli futbol takımı teknik direktörlerinin özellikleri doğru orantılı olarak yorumlanmıştır.

### **Veri toplama araçları**

Araştırma için UEFA'nın resmi internet sitesi "[www.uefa.com](http://www.uefa.com)" ile takımlar, antrenörler ve sporcular hakkında detaylı bilgilerin yer aldığı "[www.transfermarkt.com](http://www.transfermarkt.com)" ve "[www.instat.com](http://www.instat.com)" gibi futbol veritabanları kullanılmıştır. Antrenör verilerini içeren e-çerik dokümanları incelenerek gerekli dokümanlara ulaşılması amaçlanmıştır. Ayrıca nitel araştırmalarda geçerlik-güvenirlik nicel araştırmalardan farklı şekilde ele alınmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmanın güvenilirliği açısından belki de en bilinen ve uygulanan strateji olan "üçgenleme" tekniği kullanılarak iç geçerliği artırılmıştır. Veri üçgenleme, iki veya daha fazla veri kaynağından elde edilen sonuçların karşılaştırılmasıdır. Bu şekilde yöntemlerden birinin zayıf yönleri diğer yöntemin güçlü yönleriyle telafi edilebilir (Streubert & Carpenter, 2011). Bu çalışmada en az iki farklı veri tabanından alınan dokümanlar karşılaştırılarak incelenmiştir.

### **Veri analizi**

Bu araştırmada 'Gömülü Teori' olarak bilinen teori ile veri analizine temel oluşturmak amaçlanmıştır. Bu tür analiz Glaser ve Strauss (2006), tarafından geliştirilmiştir. Gömülü teori hem bir araştırma stratejisi hem de bir veri analiz yöntemi olarak kullanılmaktadır. Gömülü teori, günümüzde nitel araştırma yöntemi için en etkileyici paradigma olarak adlandırılmaktadır (İlgar & İlgar, 2013). Gömülü teoride, veri toplama ve veri analizi birbiriyle doğrudan ilişkilidir. Toplanan her veri bir sonraki veri ile doğrudan karşılaştırılabilir. Gömülü teori yöntemi, verilere gömülü ve verilerden elde edilen teoriler oluşturmak amacıyla nitel verileri toplamak ve analiz etmek için geliştirilmiş sistematik ancak esnek yönergelerden oluşur (Charmaz, 2006). Gömülü kuramda veri analizi, temel betimlemelerle başlayan, kavramsal düzenlemeyle devam eden ve kuramlaştırmaya götüren iyi tanımlanmış bir süreçtir (Patton, 2002). Gömülü kuram, nitel araştırmaların nicel standartlara göre değerlendirilmesini

sağlayarak nitel yaklaşım için bilim dünyasına sunulan bir bahaneye dönüşmüştür (Atkinson, 1997).

## **BULGULAR**

Birçok çalışma koçluk bilgisinin temel kaynakları olarak geçmiş deneyimlerin önemini göstermiştir (Irwin ve ark., 2004). Deneyim, beceri kazanmak için en önemli olgulardan biridir. Bir işte uzmanlaşmak çok tekrara ve ısrara bağlıdır. Futbolda yetenek ve çalışma becerisini geliştiren en önemli etkenlerden biridir. Profesyonel futbolda yapılan her antrenman, her müsabaka, futbolcuyla olduğu kadar futbol takımını yöneten teknik direktörü de tecrübe olarak geliştirir. Dolayısıyla sürekli bir öğrenme durumu söz konusudur. Antrenörün deneyimi birçok yazar tarafından antrenörlerin etkililik algısını etkileyen yordayıcılardan biri olarak rapor edilmiştir (Gilbert & Trudel, 2001). Oyunculukta olduğu gibi antrenörlükte de karar vermek, doğru hamleler yapmak, becerinin ötesinde çalışmakla, işin ötesinde deneyimle güçlenirse gelişir. Her sezonun farklı bir hazırlık süreci, turnuva ve lig süreci vardır. Her süreç yeni deneyimler ve dersler içerir. Oyuncular ve antrenörler maç oynadıkça yıllar geçtikçe gelişirler.

**Tablo 1. Elit futbol antrenörlerinin profesyonel futbolcu kariyer süreleri**

<b>Antrenör</b>	<b>Profesyonel Futbolcu Kariyer Aralığı</b>	<b>Profesyonel Futbolcu Kariyeri Deneyim Süresi (Yıl/Sezon)</b>
Lionel Scaloni	1994-2015	19
Roberto Mancini	1981-2001	20
Jurgen Kloop	1986-2001	15
Didier Deschamps	1985-2001	16
Zinedine Zidane	1990-2006	16
Luis Enrique	1989-2004	15
Unai Emery	1990-2004	14
Diego Simeone	1987-2006	19
Pep Guardiola	1991-2006	15
Rafael Benitez	-	-
Otto Rehhagel	1960-1972	12
Jose Morinho	1981-1987	16
Carlo Angelotti	1976-1992	16
Luiz Felipe Scolari	-	-
Fatih Terim	1969-1985	16
Vicente Del Bosque	1968-1984	16
Sir Alex Ferguson	1957-1974	17
Jupp Heynckes	1963-1978	15
Ottmar Hitzfeld	1968-1983	15
Marcello Lippi	1969-1982	13
Louis Van Gaal	1972-1987	15
Fabio Capello	1964-1980	16
Carlos Bianchi	1967-1985	18
Franz Beckenbauer	1964-1983	13

Kaynak: (UEFA, 2023; Transfermarkt, 2023; İnstatcout, 2023)

Tablo 1’de, elit antrenörlerin deneyimlerinde önemli bir süreci oluşturan futbolcu kariyer süreleri görülmektedir. Daha deneyimli antrenörlerin, sporcuların planlama, değerlendirme, yönetim ve eğitimi konusunda kendilerini daha yetenekli algıladıkları bulunmuştur (Frick ve ark., 2010). Burada antrenörlüğe hazırlık anlamında yaparak ve yaşayarak öğrenme durumu, ayrıca bir oyun deneyimi ve saha içi pratik bilgi elde etme noktasında önemli bir süreç söz konusudur.



**Şekil 1. Elit futbol antrenörlerinin profesyonel futbolcu kariyer süreleri ortalaması**

Şekil 1’de, 24 elit futbol antrenörünün tablo 1 üzerinde gösterilen profesyonel futbolcu kariyer sürelerinin ortalama olarak 14 yıl/sezon olduğu görülmektedir. Antrenörlükte zirveye çıkmış olan grupta, futbolcu olarak uzun süren bir deneyim sürecinin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Bu uzun süreç içerisinde antrenör mesleğine giriş için önemli ve temel oluşturabilecek bilgi ve becerilerin kazanılmış olması, teknik direktörlük kariyeri açısından faydalı bir durumdur. Futbolcu kariyerinde farklı birçok teknik ekip ile çalışma fırsatı yakalayabilen sporcular için her antrenörden farklı teknik ve taktik yönden öğrenebileceği bilgiler ve uygulamalarla karşılaşması antrenörlük sürecinde kullanılacak kıymetli bir birikimdir. Bu noktada elit seviyede antrenörlerle çalışma fırsatı yakalayan futbolcuların şanslı olduğu söylenebilir. Sporcuların kendi oyunlarına ve kişisel özelliklerine yakın buldukları antrenörleri örnek almaları sporda sık karşılaşılan bir durum olmakla birlikte sporcunun öğrenme ve gelişimine katkı sağlaması olağandır. Pek çok sporcu idol olarak benimsediği antrenörü örnek alır ve kendi antrenör kariyerinde bu temeli yansıtabilir. Uzun futbolcu kariyerinde elde edilebilecek bu tür öğrenmeler sportif kariyerini başarılı birer antrenör olarak devam ettiren teknik direktörlerin en önemli kazanımlarındandır.



**Tablo 2. Elit teknik direktörlerin antrenörlüğe başlangıçları ve kariyer zirvesi arasındaki deneyim süreleri**

Başarı	Antrenör	Antrenörlük Başlangıç	Kariyer Zirvesi Öncesi Antrenör Deneyim Süresi
2022 DK	Lionel Scaloni	2018	4
2021 AŞ	Roberto Mancini	2001	21
2019 ŞL	Jurgen Klopp	2001	18
2018 DK	Didier Deschamps	2001	17
2016 ŞL	Zinedine Zidane	2014	2
2015 ŞL	Luis Enrique	2008	7
2014 UAL	Unai Emery	2004	10
2012 UAL	Diego Simeone	2006	6
2009 ŞL	Pep Guardiola	2007	2
2005 ŞL	Rafael Benitez	1994	11
2004 AŞ	Otto Rehhagel	1972	32
2003 UK	Jose Morinho	1987	16
2003 ŞL	Carlo Angelotti	1995	8
2002 DK	Luiz Felipe Scolari	1982	20
2000 UK	Fatih Terim	1987	13
2000 ŞL	Vicente Del Bosque	1987	15
1999 ŞL	Sir Alex Ferguson	1974	25
1998 ŞL	Jupp Heynckes	1979	19
1997 ŞL	Ottmar Hitzfeld	1983	14
1996 ŞL	Marcello Lippi	1985	11
1995 ŞL	Louis Van Gaal	1991	4
1994 ŞL	Fabio Capello	1991	3
1994 LK	Carlos Bianchi	1985	9
1990 DK	Franz Beckenbauer	1984	6

Kaynak: (UEFA, 2023; Transfermarkt, 2023; Instatcout, 2023) \*DK: Dünya Kupası \*\*AŞ: Avrupa Şampiyonası \*\*\*ŞL: Şampiyonlar Ligi \*\*\*\*UAL: Uefa Avrupa Ligi \*\*\*\*\*UK: Uefa Kupası \*\*\*\*\*LK: Libertadores Kupası

Tablo 2’de, 90’lı yılların başından itibaren modern futbol ile birlikte üstün başarılar kazanmış elit teknik direktörlerin, kariyerlerinin zirve noktasına gelmeden önceki deneyim süreleri görülmektedir. Süreç içerisinde farklı takımlarla birçok maç ve antrenörlük sisteminde uygulama yönünden teknik direktörlerin gelişimleri açısından önemli bir süreç söz konusudur.



**Şekil 2. Elit antrenörlerin deneyim süreleri ortalaması**

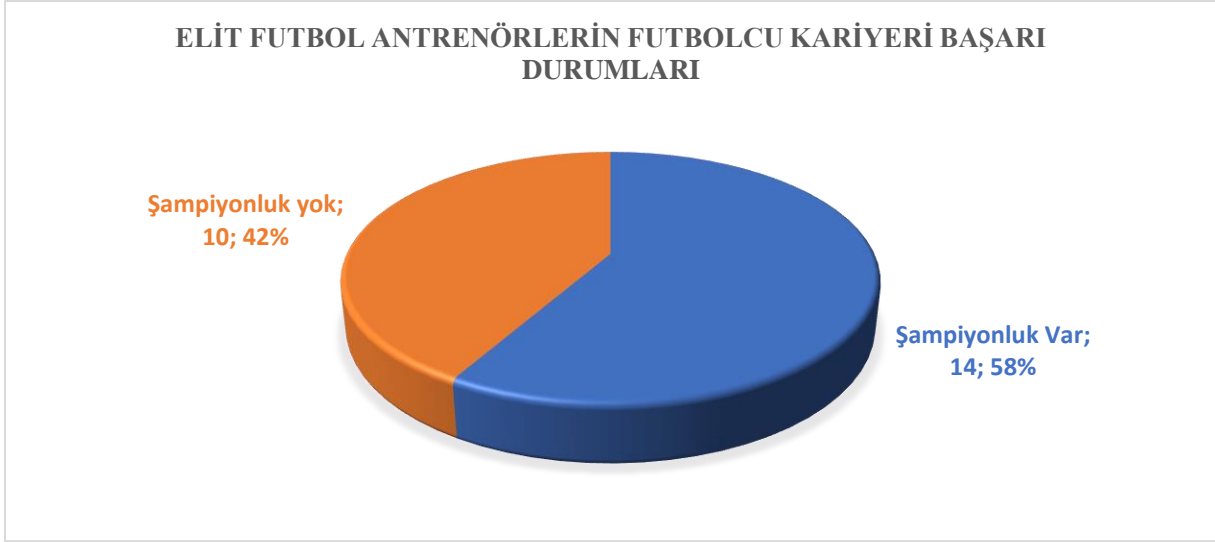
Şekil 2’de 24 elit futbol antrenörünün, Tablo 2 üzerinde gösterilen kariyerlerinde zirve noktasındaki başarılarına ulaşmadan önce ortalama olarak 12 yıl/sezon antrenörlük mesleki deneyim süreci geçirdikleri görülmektedir. Ortalama 10 yıl ve üzeri bir futbol kulübünü yönetmek ve yüzlerce futbolcu ile antrenman, hazırlık, teknik ve taktik yönden birçok öğrenme durumunu yanında getirebilir. Bu noktada karar verme, futbol takımını kurma, antrene etme ve yönetme anlamında teknik direktörler için önemli bir deneyim ve öğrenme sürecinden bahsetmek mümkündür.

**Tablo 3. Elit teknik direktörlerin mevcut kariyer başarıları**

Başarı	Antrenör	Futbolcu Kariyeri Kupa/Başarı	Kariyer Zirvesi Öncesi Antrenör Kariyeri Kupa/Başarı
2022 DK	Lionel Scaloni	+	+
2021 AŞ	Roberto Mancini	+	+
2019 ŞL	Jurgen Kloop	-	+
2018 DK	Didier Deschamps	+	+
2016 ŞL	Zinedine Zidane	+	-
2015 ŞL	Luis Enrique	+	-
2014 UAL	Unai Emery	-	-
2012 UAL	Diego Simeone	+	-
2009 ŞL	Pep Guardiola	+	-
2005 ŞL	Rafael Benitez	-	+
2004 AŞ	Otto Rehhagel	+	-
2003 UK	Jose Morinho	-	-
2003 ŞL	Carlo Angelotti	+	-
2002 DK	Luiz Felipe Scolari	-	+
2000 UK	Fatih Terim	+	+
2000 ŞL	Vicente Del Bosque	-	-
1999 ŞL	Sir Alex Ferguson	-	+
1998 ŞL	Jupp Heynckes	+	+
1997 ŞL	Ottmar Hitzfeld	+	+
1996 ŞL	Marcello Lippi	-	-
1995 ŞL	Louis Van Gaal	-	-
1994 ŞL	Fabio Capello	+	+
1994 LK	Carlos Bianchi	-	-
1990 DK	Franz Beckenbauer	+	-

Kaynak: (UEFA, 2023; Transfermarkt, 2023; İstatcout, 2023) \*(+) Pozitif, (-) Negatif \*DK: Dünya Kupası \*\*AŞ: Avrupa Şampiyonası \*\*\*ŞL: Şampiyonlar Ligi \*\*\*\*UAL: Uefa Avrupa Ligi \*\*\*\*\*UK: Uefa Kupası \*\*\*\*\*LK: Libertadores Kupası

Tablo 3'te, 1990 ve 2022 yılları arasında dünya futbolunda başarılar kazanmış elit antrenörlerin, kariyer zirveleri öncesi süreçteki futbolcu ve antrenör olarak farklı kupa kazanma deneyimi durumları görülmektedir.



**Şekil 3. Elit futbol antrenörlerinin profesyonel futbolcu kariyer başarı durumları**

Şekil 3'te, 24 elit futbol antrenörünün 14'ünün %58 oranla futbolcu olarak da şampiyonluk deneyimi yaşadığı görülmektedir. Antrenörlerden 10'u ise futbolcu kariyeri olmasına rağmen süreç içerisinde şampiyon takım oyuncusu olma deneyimine sahip değildir. Şampiyon takım oyuncusu olma durumu turnuva tarzı oyunlarında teknik, taktik ve mental olarak hedefe ulaşabilen bir ekibin parçası olmak açısından önemlidir. Futbolcu kariyeri sürecinde devamlılığı olan bir disiplini hedefe ulaşana kadar devam ettirmeyi öğrenmek antrenörlük süreci içerisinde teknik direktörün önemli kazanımlarındandır. Bu kazanımı yönetici olarak çalıştırdığı futbol takımına aktarabilmek ise antrenörlük becerileri içerisinde değerlendirilebilir. Elit teknik direktörler üst düzey oyuncularla çalıştıkları için bu becerileri aktarma noktasında daha avantajlı sayılabilir. Üst düzey bir oyuncu olarak deneyim, değerli bir bilgi kaynağıdır (Werthener & Trudel, 2006). Bu bilginin doğru teknik ekiple ve üst düzey futbolcularla işlenmesi başarının kapısını daha erken aralamak için teknik direktörün yöneticilik becerileri ile kolay bir hal alır. Birçok çalışma koçluk bilgisinin temel kaynakları olarak geçmiş deneyimlerin önemini göstermiştir (Jones ve ark., 2004). Futbolcu kariyerinde başarı durumları ve deneyimleri antrenörün bilgisini dolayısıyla tecrübelerinden doğan örtük bilgisini kullanabilmesi açısından önemli bir kaynaktır.



**Şekil 4. Elit futbol antrenörlerinin kariyer zirveleri öncesi antrenörlük başarı durumları**

Şekil 4’de, kariyer zirveleri öncesi antrenörlük kariyerleri süresince 24 elit futbol antrenörünün 11’inin %46 oranla antrenör olarak şampiyonluk deneyimi yaşadığı görülmektedir. Antrenörlerin %54’ü ise Tablo 2’de gösterilen mevcut başarıları öncesinde antrenör olarak şampiyonluk deneyimine sahip olmadıkları Şekil 4’e yansımaktadır. Oyuncuların beklentilerini en çok etkileyen faktörlerden biri antrenörün başarısıdır ve başarılı olan antrenörlere daha fazla yetkinlik kazandırır (Manley ve ark., 2010). Antrenörün daha önce kazandığı başarılar saygınlığını artırır.

#### **TARTIŞMA VE SONUÇ**

Bu makale, elit futbol antrenörlerinin kariyer gelişimleri noktasında öğrenme süreçlerine ilişkin bir temele dayalı çerçeveyi sunmak için yapıldı. Çalışma ile antrenörlük, öğrenme ve mesleki gelişim alanındaki diğer literatüre açıklayıcı bağlantılar kurması hedeflendi. Antrenörlerin gelişim süreçleri hakkında önemli araştırmalar olmasına rağmen, antrenör geliştirme anlayışımız sınırlıdır. Antrenörlerin gelişimini daha iyi anlamak için, gelişimsel yollara ve faaliyetlere odaklanan bir yaşam süresi perspektifini benimsemek yararlıdır. Bronfenbrenner’in (1999), ekolojik sistem teorisine göre, antrenör gelişimi için antrenörlerin kendilerinin düzenli olarak sosyal etkileşimlere ve zamanla gittikçe daha karmaşık hale gelen alanla ilgili faaliyetlere katıldığında meydana gelebileceğini belirtmiştir. Birçok çalışma koçluk bilgisinin temel kaynakları olarak geçmiş deneyimlerin önemini göstermiştir (Irwin ve ark., 2004; Jones ve ark., 2004). Örneğin, Schinke ve arkadaşları (1985), antrenörlük yeterliklerinin gelişiminin sporda hem resmi hem de gayri resmi eğitim ortamlarında sporcu, koç veya spor arenasını dışında gerçekleşen öğrenme aktiviteleri ile elde edilebileceğini göstermiştir. Bununla birlikte, bu farklı öğrenme etkinliklerinin sonunda bir koç üretmek için gelişim boyunca nasıl

etkileşime girdiğine dair anlayışımız hiçbir zaman sistematik olarak analiz edilmemiştir. Bu çalışmada hedeflerimiz arasında elit antrenörlerin mesleki gelişimleri boyunca, sporcu ve antrenör olarak deneyimlerinin antrenör mesleği ve başarılarına katkısı ve farklılıklarını anlamak olarak belirlenmiştir.

Bronfenbrenner (1999), antrenörlük gelişimsel etkinliklerine katılımı ilgili önerilerini kullanarak başarılı spor antrenörlerinin gelişim profilini tanımlayarak, sonuca ulaşmaya dair araştırmaya yön veren sorular şunlardır:

- Başarılı antrenörler sporcularla benzer faaliyetlerde bulundular mı?

Araştırmada, elit antrenörlerin, faal olarak mesleki beceri ve tecrübenin kazanılması noktasında sporcularla benzer faaliyetlerde bulduklarını saptanmıştır. Feltz ve arkadaşları (2009), oyuncu olarak daha yüksek geçmiş olan antrenörler, daha fazla güven veren antrenörler olduklarını belirtmişlerdir. Elit sporcuların, antrenör mesleğine geçiş yapmaları ve daha tercih edilebilir olmaları bu güvenin neticesi olabilir. Ayrıca, antrenörün yarışmanın stresini ve duygularını anlaması için bir oyuncu olarak deneyimi önemlidir (Hanin, 2007). Çalışmamızda elit teknik direktörlerin sporcularla benzer süreçlerden geçmiş olmaları, antrenör futbolcu bağına daha rahat kurma noktasında yorumlanabilir.

- Antrenörlüğe başlamadan önce atletik katılım için ne kadar zaman harcanır?

Elit futbol antrenörlerinin ortalama 14 sezon aktif sporcu kariyeri ile atletik katılım ile yarışmacı olarak öğrenme ve deneyim kazanma durumları olduğu görüldü. Bu noktada üst düzey oyuncu olarak kazanılan bilgi ve deneyim bir avantajdır, ancak başarılı bir futbol antrenörü olmak için yeterli koşul olamaz. Çünkü önemli görevleri geliştirmek için belirli bir bilgi (Alberda & Murphy, 1997) ve öğrenilen veya tecrübeyle kazanılan bilgiyi karşı tarafa aktarma becerisini gerektirir. Araştırmamızda elit antrenörlerin atletik kariyer ortalamaları yüksek olmasına rağmen José Mourinho'da olduğu gibi, üst düzey bir oyunculuk kariyeri olmadan bile başarılı bir şekilde en yüksek seviyeye ulaşan teknik direktörler bilinmektedir (Carter & Bloom, 2009).

- Başarılı antrenörler benzer koçluk gelişimsel aktivite profillerine sahip mi?

Teknik direktör, yardımcı antrenör ve oyuncu olarak deneyim, özellikle futbolda yüksek seviyede iyi bir performans için esastır (Mielke, 2007). Elit futbol antrenörlerinin, %87 oranında ortalama üzerinde futbolcu kariyeri varken %13'lük kısmı temsil eden 3 antrenörün futbolcu kariyeri olmadığı, dolayısıyla saha içi deneyim ve öğrenme sürecini antrenörlük

becerileri ile telafi ederek yüksek başarı kazandıkları görüldü. Gelişimsel açıdan futbolcu kariyeri olan 24 elit futbol antrenörünün 14'ünün %58 oranla futbolcu olarak da şampiyonluk deneyimi yaşadığı görüldü. Antrenörlerden 10'u ise futbolcu kariyeri olmasına rağmen süreç içerisinde şampiyon takım oyuncusu olma deneyimine sahip değildi. Ayrıca antrenörlük süreci içerisinde en üst başarı veya şampiyon takım teknik direktörü rütbesi alana kadar, 24 elit futbol antrenörünün 11'inin %46 oranla antrenör olarak farklı takım ve lig seviyelerinde şampiyonluk deneyimi yaşadığı görüldü. Antrenörlerin %54'ü kariyer zirvesi öncesinde antrenör olarak herhangi bir şampiyonluk deneyimine sahip olmadıkları, dolayısıyla üstün bir başarı kazanma sürecinin daha önce öğrenilmediği veya deneyimlenmediği sonucuna varıldı.

- Antrenör gelişim faaliyetlerinde (eğitim, uygulama, yönetim, antrenör eğitimi) ne kadar zaman harcanır?

Elit futbol antrenörlerinin antrenörlükte en üst seviye başarıları öncesinde, ortalama 14 sezon futbolcu ve ortalama 12 sezon teknik direktör olarak eğitim, uygulama ve yönetim faaliyetlerinde buldukları görüldü. Antrenörlerin uzun bir öğrenme ve deneyim süreci ile birlikte, futbolcularla aynı fiziksel ve zihinsel süreçlerden geçmeleri iletişimi kolaylaştıran unsurlardandır. Bu nedenle, bir teknik direktör kendi bilgisini sporculara aktarabilecek, sporcuların antrenörden ne beklediğini bilecek kadar onlarla iletişim içerisinde olmalıdır (Sevim, 1998). Mutlak başarıyı öngören ve bu yönde yoğun çaba sarf edilen günümüz performans sporlarında, başarıya ulaşmak için stratejiler geliştirilmektedir (Seydioğlu & Yağcı, 2022). Teknik direktör, sporcuları performanslarının doruğuna taşıyan, onların fiziksel, sosyal, duygusal ve zihinsel kapasitelerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olan ve karşılaşmalara hazırlayan kişidir (Erdem, 2005). Elit antrenörler gerek futbolcu kariyer sürelerinin uzunluğu gerekse antrenörlüğe dair öğrenme avantajlarının sağladığı kolaylıklarla, yüksek deneyim ve dolayısıyla bilgiye sahip yöneticilerdir.

Sonuç olarak, elit teknik direktörlerin gelişim ve öğrenme yolları içerisinde deneyimin önemli olduğu anlaşılmıştır. Antrenörlerin sporcu kariyerleri süresi ile antrenörlük süreçlerinin incelendiği araştırmada, her iki dönem içerisinde elde edilen deneyim ve bilginin elit antrenörlerin başarılarına katkı sağladığı görülmüştür. 24 elit futbol antrenörünün %58 oranla futbolcu kariyerlerinde şampiyon takım oyuncusu olma başarısına ve deneyimine sahip olduğu belirlenmiştir. Teknik direktör kariyerinde en üst seviye başarı yakalayana kadar farklı bir şampiyonluk deneyimi ve örtük bilgisine sahip olmayan antrenörlerin ise %46 oranla ortalamanın altında kaldığı görülmüştür. Futbolcu kariyerinin uzun ve başarılarla bütünleşik

olmasının, teknik direktörlük mesleki gelişimine ve antrenörlükte başarıya olumlu etkisi olduğu anlaşılmıştır. Elit futbol antrenörlüğünün teknik, taktik, fiziksel ve zihinsel öğrenmenin devam ettiği bir süreçtir.

## **EXTENDED ABSTRACT**

### **INTRODUCTION**

Cognitive perspectives frame learning as “the process by which knowledge is acquired” or “the situation in which it is used in a new context or in new combinations” (Eraut, 2000). One way to measure coaches' learning is to look beyond acquisition by investigating changes in the content of knowledge and how it is used over time (Gilbert & Côté, 2013). Because knowledge is manifested in coaches' behavior, it suggests that naturalistic behavioral research should be an integral part of our understanding of coaches' learning. Coaching has tended to uncritically recycle learning theories from other fields and offer idealistic representations and prescriptions for practice. However, due to a lack of direct research evidence, the processes and outcomes involved in coach learning remain unclear. A review of the literature in education, physical education, and sports coaching shows that it is important to focus on participants' learning in terms of acquiring, creating, and applying professional knowledge in a specific context (Armour et al., 2015).

The life stories of elite coaches and their paths to expertise are described as “messy, fragmented, and endlessly fascinating” (Jones et al., 2014). This article was conducted to explore the learning paths and success situations of elite football coaches and to examine them based on a perspective that prioritizes their experience processes, that is, the lifelong learning perspective of coaches.

### **METHOD**

The method of the research was determined as "Basic Qualitative Research" and the data collection technique in the research was determined as "Document Review". Miles-Huberman model, which is a descriptive analysis form, was used to analyze the data in the research. The population of the research consists of teams that have achieved success in important tournaments in World and European football history. The sample consists of the coaches of the champion teams. In qualitative research, validity and reliability are handled differently than in quantitative studies (Yıldırım & Şimşek, 2013). In this research, it is aimed to provide a basis for data analysis with the theory known as 'Embedded Theory'.

### **RESULTS**

It was observed that 24 elite football coaches had an average of 12 years/season of coaching professional experience before reaching the peak of their careers. It was observed that the average professional football career duration of 24 elite football coaches was 14 years/season. It was understood that the group, which reached the top in coaching, had a long period of experience both as a player and



as a coach. Elite coaches who achieved success in world football between 1990 and 2022 had different experiences of winning trophies as players and coaches before their career peaks. It was observed that 14 of the 24 elite football coaches also had championship experience as a football player, with a rate of 58%. Although 10 of the coaches had football careers, they did not have the experience of becoming a champion team player during the process. It was determined that 11 of the 24 elite football coaches had a championship experience as a coach, with a rate of 46%, during their coaching careers before their career peaks. It was determined that 54% of the coaches did not have prior championship experience as a coach.

## **DISCUSSION AND CONCLUSION**

To better understand the development of coaches, it is useful to adopt a lifespan perspective that focuses on developmental pathways and activities. According to Bronfenbrenner's (1999) ecological systems theory, coach development can occur when coaches themselves regularly participate in social interactions and field-related activities that become increasingly complex over time. Many studies have demonstrated the importance of past experiences as key sources of coaching knowledge (Irwin et al., 2004; Jones et al., 2004). For example, Schinke et al. (1985) showed that the development of coaching competencies can be achieved through learning activities that take place outside the athlete, coach, or sports arena in both formal and informal educational environments in sports.

In our study, we found that elite coaches actively engage in similar activities with athletes in terms of gaining professional skills and experience. It was observed that while 87% of the elite football coaches had an above-average football career, 3 coaches representing 13% did not have a football career, so they gained high success by compensating for their on-field experience and learning process with their coaching skills. It has been understood that, experience is important in the development and learning paths of elite coaches. In the research where the duration of the coaches' athletic careers and their coaching processes were examined, it was seen that the experience and knowledge gained during both periods contributed to the success of elite coaches. Elite football coaching is a process in which technical, tactical, physical and mental learning continues.

## **KAYNAKLAR**

- Alberda, J., & Murphy, P. (1997). Team building. *The Coach*, (1), 22-27.
- Armour, K., Quennerstedt, M., Chambers, F., & Makopoulou, K. (2015). What is 'effective' CPD for contemporary physical education teachers. *A Deweyan framework what is 'effective' CPD for Contemporary Physical Education*, 3322.
- Atkinson, P. (1997). Narrative turn or blind alley? *Qualitative Health Research*, 7(3), 325-344.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde miles-huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 3(1), 1-15.
- Billett, S., (2004). Workplace participatory practices. *Journal of Workplace Learning*, 16(6), 312-324.

- Bronfenbrenner, U. (1999). *Environments in developmental perspective: Theoretical and operational models*. American Psychological Association.
- Carter, A. D., & Bloom, G. A. (2009). Coaching knowledge and success: Going beyond athletic experiences. *Journal of Sport Behavior*, 32(4), 419.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative Analysis*. SAGE.
- Coldwell, M., & Simkins, T., (2011). Level models of continuing professional development evaluation: A grounded review and critique. *Professional Development in Education*, 37(1), 143–157.
- Cushion, C. J., Armour, K. M., & Jones, R. L. (2003). Coach education and continuing professional development: experience and learning to coach. *Quest*, (55), 215–230.
- Daymon, C., & Holloway, I. (2003). *Qualitative research methods in public relations and marketing communications*. Routledge.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2008). *The landscape of qualitative research*, Sage.
- Eraut, M. (2000). Non-formal learning and tacit knowledge in professional work. *British Journal of Educational Psychology*, 70(1), 113-136.
- Erdem, K. (2006). *Futbolda kenar yönetimi yönetsel beceriler–strateji*. Taktik, Morpa Kültür Yayınları.
- Feltz, D. L., Hepler, T. J., Roman, N., & Paiement, C. (2009). Coaching efficacy and volunteer youth sport coaches. *The Sport Psychologist*, 23(1), 24-41.
- Flick, U. (2013). *The SAGE handbook of qualitative data analysis*. Sage.
- Frick, B., Barros, C. P., & Prinz, J. (2010). Analysing head coach dismissals in the German “Bundesliga” with a mixed logit approach. *European Journal of Operational Research*, 200(1), 151-159.
- Gilbert, W., & Côté, J. (2013). A focus on coaches’ knowledge. *Routledge Handbook Of Sports Coaching*, 147-159.
- Gilbert, W., & Trudel, P. (2001). Learning to coach through experience: Reflection in model youth sport coaches. *Journal of Teaching in Physical Education*, (21), 16-34.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (2006). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Aldine Transaction.
- Griffiths, M. A., & Armour, K. M., 2013. Volunteer sport coaches and their learning dispositions in coach education. *International Journal of Sports Science and Coaching*, 8(4), 677–688.
- Griffiths, M. A., Armour, K. M., & Cushion, C. J. (2018). ‘Trying to get our message across’: Successes and challenges in an evidence-based professional development programme for sport coaches. *Sport, Education and Society*, 23(3), 283-295.
- Hager, P., & Hodkinson, P., 2009. Moving beyond the metaphor of transfer of learning. *British Educational Research Journal*, 35(4), 619–638.
- Hanin, Y. L. (2007). *Emotions and athletic performance: Individual zones of optimal functioning model*. Human Kinetics.
- Ilgar, M. Z., & Ilgar, S. C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (Temellendirilmiş Kuram). *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 197-247.

- Instat football, (2023, August 25). *Instat Football platform discontinuation next steps*. <https://www.instatscout.com/>.
- Irwin, G., Hanton, S., & Kerwin, D. (2004). Reflective practice and the origins of elite coaching knowledge. *Reflective Practice, 5*(3), 425-442.
- Jones, R. L. (2006). *The sports coach as educator: Re-conceptualising sports coaching*. Routledge.
- Jones, R. L., Armour, K. M., & Potrac, P. (2004). Sports coaching cultures: From practice to theory. Psychology Press. *Journal of Coaching in Organizations, 1*(4), 4-16.
- Jones, R. L., Armour, K. M., & Potrac, P. (2004). *Sports coaching cultures: From practice to theory*. Psychology Press.
- Jones, R. L., Edwards, C., & Viotto Filho, I. T. (2016). Activity theory, complexity and sports coaching: An epistemology for a discipline. *Sport, Education and Society, 21*(2), 200-216.
- Kemmis, S. (2010). Research for praxis: Knowing doing. *Pedagogy, Culture & Society, 18*(1), 9-27.
- Leduc, M., Culver, D. M., & Werthner, P. (2012). Following a coach education programme: Coaches' perceptions and reported actions. *Sports Soaching Review, 1*(2), 135-150.
- Manley, A., Greenlees, I., Thelwell, R., & Smith, M. (2010). Athletes' use of reputation and gender information when forming initial expectancies of coaches. *International Journal of Sports Science & Coaching, 5*(4), 517-532.
- Mays, N., & Pope, C. (2000). Assessing quality in qualitative research. *BMJ, 320*(7226), 50-52.
- Mielke, D. (2007). Coaching experience, playing experience and coaching tenure. *International Journal of Sports Science & Coaching, 2*(2), 105-108.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook*. Sage.
- Morgan, D. L., & Morgan, R. K. (2008). *Single-case research methods for the behavioral and health sciences*. Sage publications.
- Özsoy, D. (2023). *Spor endüstrisinde öğrenen organizasyon ve yönetimi*. Spor Bilimlerinde Yenilikçi Çalışmalar.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Sage.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Schinke, R. J., Bloom, G. A., & Salmela, J. H. (1995). The career stages of elite Canadian basketball coaches. *Feature Article, 1*(1), 48-62.
- Sevim, Y. (1998). Türkiye'de antrenör eğitim yapısı ve temel ilkeleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3*(1), 1-10.
- Seydioğlu, C., & Yağcı, İ. (2022). Basketbol ve futbol spor okullarındaki sporcularının fair play anlayışlarının karşılaştırılması. *Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 5*(1), 12-22.
- Stodter, A., & Cushion, C. J., 2014. Coaches' learning and education: A case study of cultures in conflict. *Sports Coaching Review, 3*(1), 63-79.
- Strauss, A. L., & Corbin, J. (2015). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage Publications.

Streubert, H. J., & Carpenter, D. R. (2011). *Qualitative research in nursing*. Lippincott Williams ve Wilkins.

Tanyaş, B. (2014). Nitel araştırma yöntemlerine giriş: Genel ilkeler ve psikolojideki uygulamaları. *Eleştirel Psikoloji Bülteni*, 5(1), 25-38.

Transfermarkt (2023, August 25). *Transfermarkt*. <https://www.transfermarkt.com.tr/>.

Trudel, P., Culver, D., & Werthner, P. (2013). *Looking at coach development from the coach-learner's perspective: Considerations for coach development administrators*. In *Routledge handbook of sports coaching* Routledge.

UEFA (2023, August 25). *UEFA*, <https://www.uefa.com>.

Werthner, P., & Trudel, P. (2006). A new theoretical perspective for understanding how coaches learn to coach. *The Sport Psychologist*, 20(2), 198-212.

West, W. (2001). Beyond grounded theory: The use of a heuristic approach to qualitative research. *Counselling and Psychotherapy Research*, 1(2), 126-131.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

<b>KATKI ORANI</b> <b>CONTRIBUTION RATE</b>	<b>AÇIKLAMA</b> <b>EXPLANATION</b>	<b>KATKIDA BULUNANLAR</b> <b>CONTRIBUTORS</b>
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Bahadır BAYARSLAN Sabri Can METİN
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	Bahadır BAYARSLAN Ali ÇEVİK
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	Bahadır BAYARSLAN
Veri Toplama ve İşleme Bahadır <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Bahadır BAYARSLAN
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	Bahadır BAYARSLAN
<b>Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment</b>		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>		
<b>Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict</b>		
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>		
<b>Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee</b>		
Bu araştırma, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulunun 19.01.2023-E.17559-sayılı kararı ile yürütülmüştür. <i>This study was conducted with the decision of Kilis 7 Aralık University Ethics Committee numbered 19.01.2023-E.17559.</i>		



Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.